

הסברים לפרק 2: חשיבה מילולית

התשובות הנכונות:

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
1	2	1	2	2	4	4	3	4	4	2	1	1	2	1

30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16
4	2	4	4	2	2	4	1	3	3	2	3	2	2	4

מילים וביטויים

1. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש הביטוי 'רצוף מעקשים' הוא: רצוף בקשיים ובמכשולים.
2. התשובה הנכונה היא: (2).
למילה 'לגזור' שלושה פירושים: להסיק מסקנה; לחתוך (כמו במספריים); לפסוק (כמו בגזר דין).
3. התשובה הנכונה היא: (1).
פנים 'זרועות נמשים' הן פנים שעליהן נמשים רבים.
4. התשובה הנכונה היא: (1).
פירוש המילה 'מסה' הוא: חיבור, בדרך כלל חיבור אידיאולוגי, שבו פורס אדם את משנתו.
'קולמוס' הוא עט.
'ערכאה' היא כל אחת מדרגות בתי המשפט: בית משפט השלום, בית המשפט המחוזי ובית המשפט העליון.
'ארשת' היא הבעת פנים.

אנלוגיות

5. התשובה הנכונה היא: (2).
- מי שלֵוָה כסף מאדם אחר קיבל ממנו סכום כסף והתחייב להחזיר לו אותו. היחס בין המילים: "מי שלוּוה הפך (עצמו) לחייב".
- בדיקת התשובות:
- תשובה (1): האם מי שהתפכח הפך (עצמו) לשתוי? לא.
(מי שהתפכח יצא ממצב של להיות שתוי)
- תשובה (2): האם מי שהקיץ הפך (עצמו) לער? כן.
(מי שהקיץ משנתו הוא ער)
- תשובה (3): האם מי שהואשם הפך (עצמו) לזכאי? לא.
(מי שהואשם עשוי להימצא זכאי, אך גם עשוי להימצא אשם)
- תשובה (4): האם מי שמעל הפך (עצמו) לאמין? לא.
(אדם שמעל הפר את האמון שנתנו בו, והוא אינו נחשב אמין)

6. התשובה הנכונה היא: (4).
- 'מאון' פירושו 'סירוב'.
היחס בין המילים: "מאון פירושו אי-הסכמה".
- בדיקת התשובות:
- תשובה (1): האם הסתכנות פירושה אי-תעוזה? לא.
(תעוזה היא אומץ, כלומר, המוכנות להסתכן)
- תשובה (2): האם התנצחות פירושה אי-ויכוח? לא.
(התנצחות היא ויכוח)
- תשובה (3): האם התקרבות פירושה אי-הגעה? לא.
(התקרבות היא תהליך שסופו הגעה)
- תשובה (4): האם התרשלות פירושה אי-הקפדה? כן.
7. התשובה הנכונה היא: (4).
- מליץ יושר הוא אדם שמספר על יושרו של אדם אחר, שמגן עליו מפני האשמות. 'לסנגר' פירושו להיות סניגור, כלומר, להגן על אדם מפני האשמות. היחס בין המילים: "פעולתו של מליץ היושר היא לסנגר".
- בדיקת התשובות:
- תשובה (1): האם פעולתו של נביא הזעם היא להיחרב? לא.
(נביא זעם הוא אדם המזהיר מפני חורבן קרב ובא)
- תשובה (2): האם פעולתו של קטן האמונה היא להאמין? לא.
(קטן אמונה הוא אדם שאינו נוטה להיות מאמין)

תשובה (3): האם פעולתו של היוצא מכליו היא להרגיז? לא.
 (מי שיוצא מכליו פעולתו היא להתרגז ולא להרגיז אחרים)
תשובה (4): האם פעולתו של זה שמטיל חתתו היא להפחיד? כן.
 ('מטיל חתתו' פירושו: מפחיד)

8. התשובה הנכונה היא: (3).

היחס בין המילים: "להצל זה לעשות צל" על משהו". מכיוון שזהו ניסוח כללי, ננסח את הקשר בין המילים בכל אחת מהתשובות ונראה מה מתאים.

בדיקת התשובות:

תשובה (1): מימייה משמשת לשאת דבר (משקה) שמשמש כדי לשתות אותו.

(צל אינו משמש לדבר, אלא הוא התוצאה של הפעולה 'להצל'. תשובה זו נפסלת).

תשובה (2): מסננת משמשת כדי לסנן באמצעותה.

(צל אינו משמש כדי להצל באמצעותו. תשובה זו נפסלת)

תשובה (3): לצפות משהו פירושו לשים עליו ציפוי, כפי שלהצל על משהו פירושו לגרום

שיהיה עליו צל. זוהי התשובה הנכונה.

תשובה (4): ליילד יילוד או ליילד ילד פירושו לעזור ליולדת להוציא את היילוד, "להביא את

היילוד לעולם".

(התשובה לא מתאימה, משום שהמיילד אינו יוצר את היילוד, אלא רק מסייע

בהבאתו. לעומת זאת, מי שמצל יוצר צל. תשובה זו נפסלת)

9. התשובה הנכונה היא: (4).

מתרס הוא מחסום.

היחס בין המילים: "מתרס מטרתו למנוע מאחרים לעבור".

בדיקת התשובות:

תשובה (1): האם תפר מטרתו למנוע מאחרים לפרוס? לא.

(לפרוס פירושו לבטל את הקשר)

תשובה (2): האם כספת מטרתה למנוע מאחרים לשמור? לא.

(כספת מטרתה לשמור על דברים, שלא יילקחו על ידי אחרים)

תשובה (3): האם סבון מטרתו למנוע מאחרים להתלכך? לא.

(סבון אינו מונע מלהתלכך. הוא עוזר להיפטר מהלכלוך לאחר שמשוה

כבר התלכך)

תשובה (4): האם תחפושת מטרתה למנוע מאחרים לזהות? כן.

10. התשובה הנכונה היא : (4).
- נמצא דוגמה לשימוש במילים כדי להבין : אם משה צריך את המברג, המברג דרוש לו.
 היחס בין המילים : "אם אדם צריך דבר מה, פירושו שדבר זה דרוש לו".
- בדיקת התשובות :
- (בבדיקת התשובות נשמור על הסדר – נתחיל מן המילה השמאלית).
- תשובה (1) : האם **אם אדם מסביר דבר מה**, פירושו **שדבר זה מובן לו**: לא.
- (אם אדם מסביר דבר מה, פירושו שהוא מנסה להפוך את הדבר למוכן עבור מישו אחר)
- תשובה (2) : האם **אם אדם רואה דבר מה**, פירושו **שדבר זה שקוף לו**: לא.
 (דבר שקוף הוא דבר שקל לראות דרכו)
- תשובה (3) : האם **אם אדם מוכן לדבר מה**, פירושו **שדבר זה דרוך לו**: לא.
 (מי שמוכן הוא זה שדרוך)
- תשובה (4) : האם **אם אדם מכיר דבר מה**, הרי **דבר זה מוכר לו**: כן.

החלפת אותיות

11. התשובה הנכונה היא : (2).
 השלשה המתאימה היא ע.ר.מ.
12. התשובה הנכונה היא : (2).
 השלשה המתאימה היא ק.ט.ר.
 השלשה ח.ב.ר מתאימה רק לתשובות (1) ו-(2).
13. התשובה הנכונה היא : (1).
 השלשה המתאימה היא כ.ת.ב.
 השלשה פ.ק.ד מתאימה רק לתשובות (1) ו-(2).
14. התשובה הנכונה היא : (2).
 השלשה המתאימה היא א.ג.ד.
 השלשה כ.ג.ס מתאימה רק לתשובות (2) ו-(3).

השלחת השפטים

15. התשובה הנכונה היא : (1).
- למרות הסבל שגרמו להם הצקותיו של יואב, נמנעו הילדים מלפנות לשולה המורה בבקשה שתענישו, וזאת מכיוון ששולה לא הסתירה מעולם את חיבתה ליואב **(כלומר, הילדים ידעו שאין טעם לפנות לשולה: היא לא תענישו, משום שהיא מחבבת אותו)** עתה, לאחר שסר חינו של יואב בעיניה **(כלומר, היא כבר לא מחבבת אותו)** משום שנתפס מעתיק במבחן, יש סיכוי גדול יותר שהם יפנו למורה בבקשה כזו.
16. התשובה הנכונה היא : (4).
- החלטתי לקבל את המלצתו של יורם משום שסברתי כי הוא בקיא בתחום. באותו זמן לא הייתי ער לכך שהוא אינו מעודכן בכל פרטי הנושא **(כלומר, כשקיבלתי את ההחלטה להקשיב לו, לא ידעתי שהוא דווקא אינו בקיא בתחום)**, אך כעת, משהתחוויר לי הדבר **(כלומר, משהבנתי שיורם לא בקיא בתחום)**, ברור לי שהחלטתי **(כלומר, ההחלטה להקשיב ליורם)** הייתה שגויה.
17. התשובה הנכונה היא : (2).
- אף שידעתי שהתפקיד שהוצע לי קשה ותובעני, החלטתי לקבל אותו **(כלומר, קיבלתי את התפקיד על אף שהוא קשה)**. יתרה מזאת **(כלומר: "אני אומר אפילו דבר קיצוני יותר")**, הייתי מחליט כך **(כלומר, הייתי מחליט לקבל את התפקיד)** גם אילו לא היה השכר המשולם בעבורו כה גבוה **(כלומר, הייתי מקבל את התפקיד גם אם השכר נמוך)**.
18. התשובה הנכונה היא : (2).
- שאל מעולם לא שש לנסוע בשליחות מעבידו למקומות שונים בעולם **(כלומר, שאל לא אוהב לטוס לחו"ל)**, ולכן חש הקלה כשהלה הודיע לו שמצא עובדת שתצא במקומו לוועידת העסקים בתאילנד **(כלומר, שמח שאינו צריך לטוס לחו"ל)**. נראה כי רצונו של שאל להכיר מקומות חדשים **(כלומר, רצונו לטוס לחו"ל)** קטן בהרבה מן החשש שמא יתגעגע למשפחתו **(נראה שהוא דווקא היה מעוניין לטוס לחו"ל, אבל הוא חושש להתגעגע למשפחתו, ולכן שמח שאינו צריך לטוס)**.
19. התשובה הנכונה היא : (3).
- הופתעתי לשמוע כי הסופרת מתעקשת לטעון שספרה מבוסס על פרשת השחיתות שהסעירה את המדינה לפני שנתיים **(כלומר, חשבתי שהספר אינו מבוסס על פרשת השחיתות)**, שכן בעיניי, קווי הדמיון בין עלילת הספר לבין אותה פרשה קלושים ביותר **(כלומר, הסיפור אינו דומה לפרשת השחיתות)**. עם זאת, קשה שלא להבחין בדמיון בין גיבורת הספר לבין הדמות הראשית בפרשה **(כלומר, בניגוד לכך שהסיפורים עצמם אינם דומים, הרי שגיבורי הסיפור כן דומים)**.

היגיון

20. התשובה הנכונה היא: (2).

עלינו למצוא בתשובות צמד שמות שאחד מהם (לפחות) מתאים לרצון האב, ואחד מהם מתאים לרצון האם.

תשובה (1): השם **אבי** – לא מתאים לרצון האב, משום שהוא אינו מוכן לשם שהוא "גם וגם": גם בן 3 אותיות, וגם מתחיל בא'. השם לא מתאים גם לרצון האם, משום שהיא מעוניינת או בשם בן 4 אותיות, או בשם שמתחיל באות ב'. תשובה זו נפסלת. אין צורך לבדוק את השם השני בתשובה זו.

תשובה (2): השם **ניר** – השם מתאים לרצון האב, משום שהוא בן 3 אותיות ואינו מתחיל בא'. השם **נאוה** – מתאים לרצון האם, משום שהוא בן 4 אותיות, ואינו מתחיל באות ב'. זו התשובה הנכונה.

אין צורך להמשיך לבדוק. רק נעיר, שהשם **בתיא** (תשובה (3)) אינו מתאים לרצונה של האם, משום שהוא מקיים את שני התנאים: הוא בן 4 אותיות, ומתחיל באות ב'. האם מעוניינת שהשם יקיים בדיוק אחד מהתנאים, ולא את שניהם.

21. התשובה הנכונה היא: (3).

ידוע כי שרית ישנה בכל פעם שגם דנה וגם רחל ערות, ורק אז. שימו לב שיש לנו שתי מילות כלל: **בכל פעם ו- רק אז**. המשמעות היא שמתקיימים שני כללים שונים:

נבדוק תשובות. ננסה להראות, בכל תשובה, שהמצב המתואר בה דווקא כן ייתכן, ואז נפסול תשובה זו.

תשובה (1): **רחל היא היחידה שיִשְׁנָה**, כלומר, רחל יִשְׁנָה ואילו דנה ושרית ערות. אם רחל אינָה ערה (כלומר, תוצאה א' לא מתקיימת), הרי ששרית חייבת לא לישון (כלומר, תנאי א' חייב לא להתקיים). וזה בדיוק מה שקורה: שרית אינה יִשְׁנָה. משום כך מצב זה אפשרי, ולכן תשובה זו נפסלת.

תשובה (2): **שרית היא היחידה שיִשְׁנָה**, כלומר, גם דנה וגם רחל ערות. על פי כלל ב', אם גם דנה וגם רחל ערות (= תנאי ב' מתקיים), שרית חייבת להיות יִשְׁנָה (= תוצאה ב' מתקיימת). זה בדיוק מה שקורה בתשובה זו, ולכן מצב זה אפשרי. תשובה זו נפסלת.

תשובה (3): **דנה היא היחידה שְׁעֵרָה**. כלומר, רחל ושרית יִשְׁנֹת. אם שרית יִשְׁנָה (תנאי א' מתקיים), הרי שדנה ורחל חייבות להיות ערות (תוצאה א' חייבת להתקיים). אבל כאן נאמר שרחל יִשְׁנָה, כלומר, תוצאה א' אינה מתקיימת. מצב זה בלתי אפשרי. זאת התשובה הנכונה ואין צורך להמשיך ולבדוק.

22. התשובה הנכונה היא : (3).

אנו נשאלים איזו מהאפשרויות שבתשובות מתאימה ביותר לשמש רקע לדבריה של אלי לדני: "זה כמו למלא דלי עם חור בעוד ועוד מים, במקום למצוא את החור ולסתום אותו". ראשית, עלינו להבין מה המסר מדבריה של טלי. טלי מדברת על פתרון זמני לבעיה, שצריך לחזור עליו שוב ושוב (כמו מילוי הדלי בעוד ועוד מים, שאמנם פותר את בעיית יציאת המים מהדלי באופן זמני) אך היא טוענת שיש דרך לפתור את הבעיה אחת ולתמיד, אם מוצאים את הגורם לבעיה (החור שדרכו יוצאים המים). התשובה הנכונה היא (3): לדני יש בעיה של קושי בהירדמות. הוא נוטל כדורי שינה בקביעות, מה שעוזר לו להירדם כל לילה, אך טלי טוענת שעל דני למצוא את הגורם לבעיית נדודי השינה שלו, ולפתור בעיה זו אחת ולתמיד.

23. התשובה הנכונה היא : (1).

נתון: אין קרפדים שהם נסיכים (כלומר, כל הקרפדים אינם נסיכים). עלינו למצוא איזה מבין הנתונים שבתשובות, בנוסף לנתון שלעיל, מוביל למסקנה:

יש קרפדים שאינם נסיכים.

נבדוק את התשובות:

תשובה (1): יש קרפדים. אם יש קרפדים, הרי שמן הנתון נובע שהם חייבים להיות "לא נסיכים". מכאן, שיש קרפדים שאינם נסיכים. זה מה שהתבקשנו להסיק. זאת התשובה הנכונה ואין צורך להמשיך ולבדוק.

24. התשובה הנכונה היא : (4).

אנו נשאלים על איזו הנחה, שאינה מופיעה במפורש בדבריו, מסתמך הרצל, היועץ החיצוני של שגרירות סין.

הרצל טען, **כי אם השגרירות רוצה להפוך את בית הספר לסינית למוסד רווחי, עליה להציע קורסים נפרדים בדגשים שונים לשתי קבוצות התלמידים.**

הוא טען זאת בהקשר למידע, שתלמידים שונים בקורס הנוכחי שמציעה השגרירות מבקשים להדגיש צדדים שונים של השפה הסינית. מכיוון שכך, אף קבוצה אינה שבעת רצון מהקורס. מה שמובלע בדבריו של הרצל, זה שבית הספר צריך להשביע את רצון התלמידים, כדי להפוך לרווחי. אנו למדים זאת מכך שהפתרון שהוא מציע מתייחס בדיוק לדבר שגורם לתלמידי הקורס להיות לא מרוצים: היותו של הקורס מיועד לשתי קבוצות עם ציפיות שונות מהקורס. תשובה (4) היא הנכונה.

הבנת הנקרא

25. התשובה הנכונה היא: (2).

על פי הפסקה השנייה (שורה 6): "ניוטון גילה במאה השבע-עשרה שהכוח הגורם לגופים ליפול לארץ הוא אותו כוח שגורם לכוכבים להתמיד במסילותיהם. לפניו, ניסו המדענים לחפש הסברים נפרדים לתופעות אלה.". מכאן אנו מסיקים שבעבר, לפני ניוטון, סברו המדענים שתופעות אלה אינן קשורות זו לזו.

26. התשובה הנכונה היא: (2).

הנושא של הפסקה השנייה מוצג בשורה הראשונה שלה: "במבט לאחור אפשר להמשיל את התפתחות מדע הפיזיקה למבנה של עץ בעל ענפים המתכנסים כולם לגזע אחד... ככל שהעמיק לחקור, למד (האדם) שלעתים שני ענפים מסתעפים מענף אב אחד." בפסקה מוצגות שלוש דוגמאות לתורות שהיו תורות מאחדות (= ענף אב), כלומר, תורות שראו בתור אותה תופעה, מספר תופעות שלפני כן נחשבו כתופעות נפרדות. **הדוגמה הראשונה** היא הכבידה, ששני ביטויים שונים שלה: תנועת הכוכבים ונפילת גופים לארץ, נחשבו כתופעות שונות. **הדוגמה השנייה** היא הכוח האלקטרומגנטי, שהצליח לאחד תחתיו שלוש תופעות שנחשבו עד אז לנפרדות: אור, חשמל ומגנטיות. **הדוגמה השלישית** היא כוח פיזיקלי (שנקרא על שם המדענים ויינברג וסאלם) שממנו מתפצלים הענף של הכוח האלקטרומגנטי והענף של הכוח הגרעיני החלש.

27. התשובה הנכונה היא: (4).

בפסקה השלישית מוזכר רק כוח אחד קצר טווח: הכוח הגרעיני החלש. נאמרו לגביו שני דברים: האחד – שאי אפשר למדוד אותו ללא אמצעים מיוחדים; הדבר השני – שבניגוד לכוח הגרעיני החלש, בכוח הכבידה ניתן לחוש גם בקנה מידה מקרוסקופי, כלומר, בקנה מידה של עצמים גדולים ונראים לעין (כגון תנועת הכוכבים ונפילת גופים לארץ). מכל התשובות, היחידה שנכונה היא תשובה (4): בניגוד לכוח הכבידה, לא יהיה ניתן לחוש בהשפעתו של כוח קצר טווח בקנה מידה מקרוסקופי.

28. התשובה הנכונה היא: (4).

בשורה 17 נאמר: "גם הכוח האלקטרומגנטי ארוך טווח". עלינו למצוא איזה כוח ארוך טווח אחר הוזכר קודם לכן. הכוח הארוך הטווח היחיד שהוזכר לפני כן הוא כוח הכבידה.

29. התשובה הנכונה היא : (2).

על פי הפסקה השלישית, כוח שניתן היה לתצפת עליו ולמדוד אותו מוקדם יותר, התגלה מוקדם יותר. הכוח הגרעיני החלש התגלה הכי מאוחר (במאה ה-20), משום שדרושים מכשירי מדידה מיוחדים כדי למדוד אותו. כוח הכבידה התגלה ראשון (במאה ה-17), משום שניתן למדוד אותו בקנה מידה מקרוסקופי, כלומר, אפשר לחוש אותו גם על עצמים נראים לעין בלתי מזוינת (תנועת הכוכבים ונפילת גופים). הכוח האלקטרומגנטי התגלה שתי מאות אחרי כוח הכבידה, במאה ה-19, משום שאז פותחו מכשירי מדידה רגישים לאנרגיה חשמלית.

30. התשובה הנכונה היא : (4).

בשורה 22 נאמר: "...הגזע עצמו עומד להיחשף בדמות תורת העל-כבידה, שתאחד את תורת האיחוד הרבתי עם כוח הכבידה". תורת האיחוד הרבתי (שורה 20) אמורה לאחד את הכוח הגרעיני החזק עם ענף וייסברג סאלם, שמאחד בעצמו את הכוח האלקטרומגנטי עם הכוח הגרעיני החלש. לסיכום – תורת העל-כבידה אמורה לאחד את כל ארבעת הכוחות שהוזכרו בקטע.